

Regulamin organizacji wycieczek szkolnych

w Szkole Podstawowej nr 402
w Warszawie

ZASADY ORGANIZACJI WYCIECZEK SZKOLNYCH

w Szkole Podstawowej nr 402 w Warszawie

Podstawy prawne:

1. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 191 z późn. zm.)
2. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 2156 z późn. zm.)
3. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 maja 2018 roku w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki (Dz. U. z 2018 r. poz. 1055).
4. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 10 października 2014 r. w sprawie wzoru formularza listy podróżujących dla wycieczek w Unii Europejskiej (Dz. U. z 2014 r. poz. 1476).
5. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 sierpnia 2018 roku w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2018 r. poz.).
6. Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 1137 z późn. zm.)
7. Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 176)
8. Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich (Dz. U. Nr 208, poz. 1241 z późn. zm.)
9. Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz. U. Nr 208, poz. 1240 z późn. zm.)
10. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 8 listopada 2001 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki (Dz. U. Nr 135, poz. 1516 z późn. zm.)
11. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 z późn. zm.)
12. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 grudnia 2011 r. w sprawie określenia wzorów znaków nakazu, zakazu, informacyjnych i ostrzegawczych stosowanych do oznakowania w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich (Dz. U. Nr 295, poz. 1751)
13. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 grudnia 2011 r. w sprawie stopni trudności narciarskich tras zjazdowych, biegowych i nartostrad oraz sposobu ich oznaczania (Dz. U. Nr 295, poz. 1752)
14. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 stycznia 2012 r. w sprawie dopuszczalnego obciążenia narciarskiej trasy zjazdowej, sposobu jego obliczania oraz szczegółowych warunków oświetlenia zorganizowanych terenów narciarskich (Dz. U. poz. 102)
15. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 stycznia 2012 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących liczby ratowników wodnych zapewniających stałą kontrolę wyznaczonego obszaru wodnego (Dz. U. poz. 108)
16. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 10 października 2014 r. w sprawie wzoru formularza listy podróżujących dla wycieczek w Unii Europejskiej (Dz. U. poz. 1476)

CELE ORGANIZOWANIA PRZEZ SZKOŁĘ ZAJĘĆ KRAJOZNAWCZO – TURYSTYCZNYCH

1. Wycieczka szkolna jest jedną z form organizacyjnych procesu dydaktyczno - wychowawczego młodzieży.
2. Organizację i program wycieczek dostosowuje się do wieku, zainteresowań i potrzeb uczniów, ich stanu zdrowia, sprawności fizycznej, stopnia przygotowania i umiejętności organizatorów.
3. Najważniejszymi celami towarzyszącymi organizacji wyjazdów uczniów poza szkołę są:
 - a) poznanie kraju i jego środowiska przyrodniczego, tradycji, zabytków kultury i historii;
 - b) poszerzenie wiedzy z różnych dziedzin życia społecznego, gospodarczego i kulturalnego;
 - c) poznanie kultury i języka innych państw;
 - d) wspomaganie rodziny i szkoły w procesie wychowania;
 - e) upowszechnianie wśród młodzieży zasad ochrony środowiska naturalnego oraz umiejętności korzystania z zasobów przyrody;
 - f) podnoszenie sprawności fizycznej;
 - g) poprawa stanu zdrowia młodzieży;
 - h) upowszechnianie form aktywnego wypoczynku;
 - i) przeciwdziałanie patologii społecznej;
 - j) poznanie zasad bezpiecznego zachowania się w różnych sytuacjach.
4. Wycieczka klasowa może być zorganizowana, jeżeli przynajmniej 80% uczniów zadeklaruje w niej udział.
5. Wycieczki międzyoddziałowe i międzyszkolne mogą być zorganizowane, jeżeli udział w nich zadeklaruje przynajmniej 30% uczniów każdego z oddziałów (w wyjątkowych sytuacjach na prośbę rodziców dyrektor może wyrazić zgodę nawet na wyjazd jednego ucznia z oddziału).
6. Zgodę na zorganizowanie wycieczki wyraża dyrektor szkoły, zatwierdzając kartę wycieczki w dzienniku elektronicznym.

FORMY ZAJĘĆ ORGANIZOWANYCH PRZEZ SZKOŁĘ

Podział ze względu na charakter prowadzonych zajęć:

- a) wycieczki przedmiotowe inicjowane i realizowane przez nauczycieli w celu uzupełnienia lub rozszerzenia obowiązującego programu nauczania, w ramach danego przedmiotu lub przedmiotów pokrewnych;
- b) wycieczki krajoznawczo-turystyczne, w których udział nie wymaga od uczestników przygotowania kondycyjnego i umiejętności specjalistycznych – zwane dalej „wycieczkami”;
- c) imprezy krajoznawczo-turystyczne, takie jak: rajdy, biwaki, konkursy, turnieje;
- d) imprezy turystyki kwalifikowanej i obozy wędrownie, w których udział wymaga od uczestników przygotowania kondycyjnego i umiejętności specjalistycznych, posługiwania się specjalistycznym sprzętem;
- e) imprezy wyjazdowe związane z realizacją programu nauczania, takie jak: zielone szkoły, szkoły zimowe, szkoły ekologiczne – zwane dalej „imprezami”;
- f) imprezy integracyjne: spotkania przy świecach, ogniska klasowe, dyskoteki;
- g) wyjścia grupowe, które nie są wycieczkami, takie jak: wyjście na basen, wyjście na rekolekcje, na konkurs, zawody sportowe, wyjście poczty sztandarowego.
- h) wyjścia grupowe edukacyjne, które nie jest wycieczką, do miejsc zlokalizowanych do 2 km od szkoły.

Podział ze względu na miejsce pobytu:

- i) krajowe,
- j) zagraniczne.

Podział ze względu na tematykę prowadzonych zajęć:

- k) sportowe,
- l) przyrodnicze,
- m) kulturalno-historyczne,
- n) artystyczne.

WARUNKI I SPOSOBY ORGANIZOWANIA PRZEZ SZKOŁĘ ZAJĘĆ I IMPREZ KRAJOZNAWCZO – TURYSTYCZNYCH

1. Każda wycieczka lub wyjście zaczyna się i kończy na terenie szkoły.
2. Zgody na przeprowadzenie wycieczki lub wyjścia udziela dyrektor szkoły lub upoważniona przez niego osoba.
3. Rodzice zobowiązani są do przywiezienia dziecka do szkoły lub na miejsce zbiórki i odebrania uczniów po zakończonej wycieczce lub wyjściu.
4. W razie gdy rodzic nie może odebrać dziecka, ma obowiązek powiadomić pisemnie kierownika wycieczki lub imprezy o tym fakcie lub przez dziennik elektroniczny.
5. Przy ustalaniu liczby opiekunów należy uwzględnić również ich doświadczenie i umiejętności pedagogiczne, stopień zdyscyplinowania grupy, wiek uczestników, stan zdrowia i ewentualną niepełnosprawność osób powierzonych opiece szkoły, środki transportu, sposób zorganizowania wycieczki lub wyjścia,.
6. Dla zapewnienia uczestnikom wycieczek pełnego bezpieczeństwa poza terenem szkoły obowiązuje następująca liczba opiekunów:
 - a) wycieczki piesze w okolicach szkoły nie wymagające korzystania z komunikacji miejskiej – *kierownik + 1 opiekun na 30 uczniów,
 - b) w przypadku wyjścia - zawody sportowe o liczebności uczniów poniżej 15 należy zapewnić drugiego opiekuna.
 - c) wycieczki transportem publicznym w klasach 1-3 – *kierownik + 1 opiekun na 15 uczniów,
 - d) wycieczki transportem publicznym w klasach 1-3 integracyjnych – *kierownik + 1 opiekun na 10 uczniów,
 - e) wycieczki transportem publicznym w klasach 4-8 – *kierownik + 1 opiekun na 15 uczniów,
 - f) wycieczki autokarowe w klasach 1-3 – *kierownik + 2 opiekunów na 30 uczniów,
 - g) wycieczki autokarowe w klasach 1-3 integracyjnych – *kierownik + 1 opiekun na 10 uczniów,
 - h) wycieczki autokarowe w klasach 4-8 – *kierownik + 1 opiekun na 30 uczniów,
 - i) wycieczki zagraniczne – 1 opiekun na 10 uczniów,
 - j) wycieczki turystyki kwalifikowanej – 1 opiekun na 5 uczniów,
 - k) wyjazdy na tzw. zielone szkoły – 1 opiekun na 10 uczniów,
 - l) wycieczki rowerowe: 2 opiekunów na grupę 10–13 uczniów (zgodnie z prawem o ruchu drogowym w kolumnie rowerów nie może jechać więcej niż 15 osób); wszyscy uczniowie muszą posiadać kartę rowerową;
 - m) w szczególnych przypadkach dyrektor może zwiększyć liczbę opiekunów.
 - n) *kierownik może być jednocześnie opiekunem dla grupy uczniów do 15 osób.
7. Każdy nauczyciel planujący organizację wycieczki lub imprezy na terenie parku narodowego lub rezerwatu przyrody powinien wcześniej zapoznać się z regulaminem parku lub rezerwatu i poinformować o nim uczestników wycieczki.
8. Nauczyciele, którzy w ramach wycieczki lub imprezy szkolnej planują korzystanie przez uczestników wycieczki z kąpielisk i basenów, powinni:
 - a) zapoznać się z przepisami tych obiektów – regulaminami kąpieliska lub pływalni – i egzekwować ich przestrzeganie;
 - b) uzgodnić z kierownikiem kąpieliska lub pływalni warunki i sposób korzystania z kąpieliska lub pływalni zapewniające bezpieczeństwo uczestnikom;
 - c) stosować regulamin kąpieli i plażowania.
9. Opiekun grupy obowiązany jest sprawdzać stan liczbowy grupy przed wyruszeniem z każdego miejsca pobytu, w czasie zwiedzania, przejazdu oraz po przybyciu do miejsca docelowego.
10. W przypadku niezamierzonego odłączenia się lub zaginięcia uczeń (uczniowie) bezwzględnie pozostaje (pozostają) w miejscu zaginięcia; prosi (proszą) o pomoc dorosłą osobę, która kontaktuje się z sekretariatem szkoły.
11. W razie wypadku podczas wycieczki lub imprezy kierownik i opiekunowie zobowiązani są niezwłocznie zabezpieczyć poszkodowanego, zapewnić mu opiekę i jednocześnie, gdy jest taka potrzeba, wezwać pogotowie, a następnie zawiadomić dyrektora szkoły i rodziców (prawnych opiekunów) poszkodowanego.
12. Jeżeli wycieczka/wyjście grupowe ma odbyć się w ramach planowanej lekcji danego przedmiotu, należy zgłosić dyrektorowi szkoły zamiar wyjścia poza teren szkoły na 3 dni przed jej rozpoczęciem. Wyjście na wycieczkę przedmiotową należy odnotować w elektronicznym dzienniku lekcyjnym. W dniu wyjścia należy złożyć w sekretariacie szkoły kartę wyjścia (załącznik 1) oraz listę uczestników.

13. Uczniowie, którzy nie uczestniczą w wycieczce lub imprezie, powinni mieć zajęcia lekcyjne z inną klasą lub pozostawać pod opieką świetlicy szkolnej. Imienny wykaz uczniów przygotowuje wychowawca klasy, a przydziału uczniów dokonuje osoba upoważniona przez dyrektora szkoły.
14. Jeżeli nie zostaną spełnione wszystkie wymagania organizacyjne dotyczące wycieczki, wyjścia lub imprezy, dyrektor szkoły lub upoważniona przez niego osoba mogą nie udzielić zgody na jej przeprowadzenie.
15. Uczniowie niepełnosprawni, o ile nie ma przeciwwskazań zdrowotnych, mogą brać udział w wycieczkach i imprezach, a organizatorzy tych wycieczek i imprez powinni im zapewnić warunki odpowiednie do specyficznych potrzeb wynikających z rodzaju i stopnia niepełnosprawności. Dopuszcza się udział nie więcej niż 5 uczestników niepełnosprawnych lub przewlekle chorych w grupie pozostającej pod opieką jednego wychowawcy wypoczynku.
16. Podczas wycieczek lub imprez należy bezwzględnie przestrzegać zasad bezpiecznego poruszania się po drogach, a wszyscy uczestnicy pieszych wyjść idą zwartą grupą również po chodnikach. Jeźdźnię przekraczać należy jedynie w miejscach do tego przeznaczonych.
17. W żadnym przypadku uczestnicy nie odłączają się od grupy. Zaleca się podczas przemarszu po dużych miastach chodzenie z widocznymi jednakowymi kolorowymi elementami stroju, jak np: kamizelki, czapki, chusty lub inne emblematy.
18. Niedopuszczalne jest wyrażenie zgody przez kierownika wycieczki, wyjścia lub imprezy na tzw. czas wolny spędzany przez dzieci i młodzież bez opiekuna.

KIEROWNIK WYCIECZKI I JEGO OBOWIĄZKI

1. Kierownikiem wycieczki szkolnej lub imprezy może być pracownik pedagogiczny szkoły o kwalifikacjach odpowiednich do realizacji określonych form krajoznawstwa i turystyki, przy czym nie musi on posiadać ukończonego kursu kierowników wycieczek szkolnych.
2. Kierownikiem wycieczki lub imprezy szkolnej może być również inna, wyznaczona przez wychowawcę klasy za zgodą dyrektora szkoły osoba pełnoletnia, która:
 - a) ukończyła kurs kierowników wycieczek szkolnych;
 - b) jest instruktorem harcerskim;
 - c) posiada uprawnienia przewodnika turystycznego, przodownika lub instruktora turystyki kwalifikowanej lub pilota wycieczek.
3. Kierownik obozu wędrownego, od uczestników którego wymaga się przygotowania kondycyjnego i umiejętności specjalistycznych, w tym posługiwania się specjalistycznym sprzętem, powinien mieć dodatkowe kwalifikacje:
 - a) zaświadczenie o ukończeniu kursu dla kierowników obozów wędrownych lub
 - b) uprawnienia przewodnika turystycznego, lub
 - c) uprawnienia przodownika lub instruktora turystyki kwalifikowanej, lub
 - d) uprawnienia pilota wycieczek.
4. Kierownikiem imprezy turystyki kwalifikowanej może być osoba, która posiada:
 - a) uprawnienia przewodnika turystycznego lub
 - b) uprawnienia przodownika turystyki kwalifikowanej, lub
 - c) uprawnienia instruktora turystyki kwalifikowanej, lub
 - d) uprawnienia pilota wycieczek, lub
 - e) stopień trenera lub instruktora odpowiedniej dyscypliny sportu.
5. Dbając o bezpieczeństwo uczniów, dyrektor szkoły nie może wskazać jako kierownika wycieczki lub imprezy osoby, która nie posiada odpowiednich kwalifikacji do realizacji danej formy krajoznawstwa i turystyki.
6. Do zakresu obowiązków kierownika wycieczki lub imprezy należy w szczególności:
 - a) opracowanie i przedstawienie programu i szczegółowego harmonogramu wycieczki lub imprezy;
 - b) opracowanie regulaminu wycieczki lub imprezy i zapoznanie z nim wszystkich uczestników;
 - c) zapewnienie warunków do pełnej, bezpiecznej realizacji programu i regulaminu wycieczki lub imprezy;
 - d) sprawowanie nadzoru nad przebiegiem całości wycieczki lub imprezy;
 - e) zapoznanie uczestników z zasadami bezpieczeństwa i zapewnienie warunków do ich przestrzegania;
 - f) określenie i przydzielenie zadań opiekunom w zakresie realizacji programu, zapewnienia opieki i bezpieczeństwa uczestnikom;

- g) nadzorowanie zaopatrzenia uczestników w sprawny sprzęt i ekwipunek oraz apteczkę pierwszej pomocy;
 - h) organizowanie transportu, wyżywienia i noclegów dla uczestników;
 - i) dokonanie podziału zadań wśród uczestników;
 - j) dysponowanie środkami finansowymi przeznaczonymi na organizację wycieczki lub imprezy;
 - k) dokonanie podsumowania, oceny i rozliczenia finansowego wycieczki lub imprezy po jej zakończeniu i przedstawienie na prośbę dyrekcji lub rodziców;
 - l) prowadzenie dokumentacji wycieczki;
 - m) niezwłoczne poinformowanie o ewentualnych wypadkach, które miały miejsce w trakcie wycieczki lub imprezy dyrektora szkoły, rodziców/opiekunów poszkodowanego.
7. Za zgodą dyrektora szkoły istnieje możliwość łączenia funkcji kierownika i opiekuna wycieczki lub imprezy.
8. Kierownik wycieczki zobowiązany jest do przedstawienia następujących dokumentów:
- a) wypełnioną oraz podpisaną przez dyrektora kartę wycieczki;
 - b) listę uczniów biorących udział w wycieczce;
 - c) pisemne zgody rodziców;
 - d) regulamin z podpisami uczniów lub rodziców (załącznik 2);
9. Kierownik wycieczki/wyjścia/wyjazdu dostarcza dokumentację (karta wycieczki, lista uczniów) do sekretariatu na 1 tydzień roboczy przed planowanym wyjazdem.

OPIEKUN WYCIECZKI I JEGO OBOWIĄZKI

1. Opiekunem wycieczki lub imprezy może być nauczyciel albo, po uzyskaniu zgody dyrektora szkoły, inna pełnoletnia osoba, np. rodzic jednego z uczniów.
2. Do obowiązków opiekuna wycieczki lub imprezy należy w szczególności:
 - a) sprawowanie opieki nad wyznaczoną grupą uczestników poprzez sprawdzanie jej stanu liczbowego przed wyruszeniem z każdego miejsca pobytu, w czasie zwiedzania, przejazdu oraz po przybyciu do punktu docelowego;
 - b) współdziałanie z kierownikiem w zakresie realizacji programu i harmonogramu wycieczki lub imprezy;
 - c) sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem regulaminu przez uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa;
 - d) nadzorowanie wykonywanych zadań przydzielonych uczniom przez kierownika;
 - e) wykonywanie innych zadań zleconych przez kierownika, wynikających z aktualnych potrzeb;
 - f) opiekun niepedagogiczny (rodzic) nie posiada decyzyjności w sprawach organizacyjnych wycieczki i zobowiązany jest do przestrzegania decyzji wydawanych przez kierownika wycieczki.

OBOWIĄZKI UCZESTNIKÓW WYCIECZKI

1. Uczestnik wycieczki jest zobowiązany:
 - a) posiadać legitymację szkolną,
 - b) przybyć na miejsce zbiórki o wyznaczonej godzinie,
 - c) poinformować kierownika wycieczki o pojawiających się stanach złego samopoczucia,
 - d) wykonywać polecenia kierownika, opiekunów i przewodnika,
 - e) w autokarze zająć miejsce wyznaczone przez opiekuna,
 - f) w czasie jazdy nie spacerować, nie stawać na siedzenia, nie wychylać się przez okna,
 - g) nie zaśmiecać pojazdu,
 - h) w czasie postoju i zwiedzania nie oddalać się od grupy bez zgody opiekuna,
 - i) posiadać odpowiedni do charakteru wycieczki strój, zwłaszcza buty,
 - j) w czasie przebywania w schroniskach i innych obiektach noclegowych przestrzegać postanowień regulaminów tych obiektów,
 - k) przestrzegać zakazu palenia papierosów, picia alkoholu, zażywania narkotyków oraz innych środków odurzających.
 - l) reagować w sposób ustalony wcześniej na umówione polecenia.

WYCIECZKI I IMPREZY ZAGRANICZNE

1. Zgodę na zorganizowanie wycieczki lub imprezy zagranicznej wyraża wyłącznie dyrektor szkoły po zawiadomieniu organu prowadzącego i organu sprawującego nadzór pedagogiczny w ustalonym trybie.
2. W zawiadomieniu należy podać:
 - a) nazwę kraju;
 - b) czas pobytu;
 - c) program pobytu;
 - d) imię i nazwisko kierownika wycieczki lub imprezy oraz opiekunów;
 - e) listę uczestników oraz ich wiek.
3. Opracowuje się taką samą dokumentację jak przy organizacji wycieczek lub imprez krajowych.
4. Zgodę na zorganizowanie wycieczek zagranicznych, wyraża dyrektor szkoły po zawiadomieniu organu prowadzącego i organu sprawującego nadzór pedagogiczny przynajmniej na 7 dni przed planowanym terminem wyjazdu.
5. Kierownikiem i opiekunem wycieczki lub imprezy zagranicznej może być osoba, która zna język obcy w stopniu umożliwiającym porozumiewanie się w kraju docelowym, jak również w krajach znajdujących się na trasach planowanej wycieczki lub imprezy.
6. Uczestników wycieczki lub imprezy zagranicznej należy ubezpieczyć od następstw nieszczęśliwych wypadków i kosztów leczenia. Uczestnicy wycieczek zagranicznych winni zabrać ze sobą kartę NFZ.
7. Kierownik wycieczki lub imprezy winien zapoznać się w siedzibie NFZ z zakresem zagranicznych ubezpieczeń refundowanych przez NFZ i świadczeń w ramach tego ubezpieczenia.
8. Kierownik wycieczki lub imprezy winien uwzględnić w planie różnice pomiędzy strefami czasowymi oraz konieczność dostosowania zachowania się uczestników do obowiązujących w danym państwie przepisów, np. w Wielkiej Brytanii sprawnego wysiadania z autobusu tylko przednim wyjściem na jezdnię i szybkiego zejścia od razu na chodnik przy asekuracyjnej ochronie wysiadających przez jednego opiekuna stojącego na jezdni od strony nadjeżdżających samochodów (ruch lewostronny).

FINANSOWANIE

1. Plan finansowy musi określać ogólny koszt wycieczki lub imprezy, koszt dla jednego uczestnika oraz przewidywane koszty organizacyjne i programowe. Koszt wycieczki lub imprezy powinien być w miarę możliwości tak zaplanowany, aby umożliwić wyjazd uczniom całej klasy.
2. Działalność szkoły w zakresie krajoznawstwa i turystyki, w tym koszty przejazdu, zakwaterowania i wyżywienia kierowników i opiekunów wycieczek lub imprez, może być finansowana ze środków pozabudżetowych, a w szczególności:
 - a) z odpłatności uczniów biorących udział w wycieczce lub imprezie;
 - b) ze środków pochodzących z działalności samorządu uczniowskiego i organizacji młodzieżowych działających na terenie szkoły;
 - c) ze środków wypracowanych przez uczniów;
 - d) ze środków przekazanych przez radę rodziców, a także osoby fizyczne i prawne.
3. Rodzice, którzy zadeklarowali udział swego dziecka w wycieczce, a następnie deklarację tę wycofali, zobowiązani są do pokrycia strat, jakie powstały z tego tytułu.
4. Rozliczenia wycieczki lub imprezy dokonuje kierownik w ciągu 7 dni od jej zakończenia, określając sposób zagospodarowania nadwyżki, względnie uzupełnienia niedoboru finansowego. Rozliczenie zostaje przedstawione na najbliższym spotkaniu okresowym uczniom i ich rodzicom, jeżeli wycieczka lub impreza była finansowana z ich środków.
5. Przy szacowaniu kosztów wycieczki można skorzystać z usług biura turystycznego lub sporządzić własną kalkulację, uwzględniając:
 - a) przychody;
 - b) wpłaty uczestników;
 - c) dotacje;
 - d) środki ze źródeł społecznych (rada rodziców, sponsorzy);
 - e) poniesione koszty;
 - f) liczbę uczestników i opiekunów;
 - g) ubezpieczenie;

- h) koszty noclegów;
- i) koszty transportu;
- j) wyżywienie;
- k) usługi przewodników;
- l) wstęp na tereny obiektów krajoznawczych;
- m) koszty imprez kulturalnych;
- n) inne związane z programem wycieczki lub imprezy (wypożyczenie sprzętu itp.).

ZASADY BEZPIECZEŃSTWA NA WYCIECZKACH

1. Niedopuszczalne jest organizowanie wycieczek podczas burzy, śnieżycy i gołoledzi.
2. Na okres przebywania na wycieczce lub imprezie organizator może wykupić także (na prośbę uczestników) dodatkową polisę, powodującą podwyższenie ewentualnego odszkodowania.
3. W wycieczkach lub imprezach turystyczno-krajoznawczych nie mogą brać udziału uczniowie, w stosunku do których istnieją przeciwwskazania lekarskie.
4. Przed wyruszeniem na wycieczkę lub imprezę uczestnicy są informowani o zasadach poruszania się po drogach, szlakach, w autokarze, na peronach kolejowych, kąpieliskach i po lesie.
5. Na każdą wycieczkę lub imprezę należy zabrać apteczkę pierwszej pomocy.

ZALECANE NORMY BEZPIECZEŃSTWA

Wskazane normy, poza wycieczkami specjalistycznymi, mogą być inne po uzgodnieniu z dyrektorem i uwzględnieniu informacji o grupie.

Wycieczki autokarowe:

- a) pojazd przewożący zorganizowaną grupę dzieci lub młodzieży, oznakowany jest z przodu i z tyłu kwadratowymi tablicami barwy żółtej z symbolem dzieci barwy czarnej;
- b) w warunkach niedostatecznej widoczności tablice powinny być oświetlone chyba, że są wykonane z materiału odbłaskowego;
- c) kierujący tym pojazdem jest zobowiązany włączyć światła awaryjne podczas wsiadania i wysiadania dzieci i młodzieży;
- d) kierowca posiada potwierdzenie sprawności technicznej pojazdu, apteczkę pierwszej pomocy i gaśnicę; kierowca może jechać maksymalnie 8 godzin, w rytmie 4 godziny jazdy – godzina odpoczynku;
- e) opiekun musi przebywać ze swoją grupą w pojeździe, nie wolno rozdzielać grupy na dwa lub więcej pojazdów;
- f) liczba uczestników szkolnej wycieczki/szkolnego wyjścia nie może przekraczać liczby miejsc siedzących w pojeździe;
- g) przejście w autokarze musi być wolne;
- h) opiekunowie zajmują miejsca przy drzwiach oraz w części środkowej autokaru;
- i) uczniowie sprawiający trudności wychowawcze oraz źle znoszący podróż siedzą przy opiekunach;
- j) należy zabronić w czasie przejazdu: spacerowania po autokarze, podnoszenia się ze swoich miejsc, siedzenia tyłem, na oparciu oraz jedzenia;
- k) bagaż uczestników powinien być umieszczony w bagażniku i na półkach;
- l) przerwy w celu zapewnienia odpoczynku i załatwienia potrzeb fizjologicznych należy organizować tylko na terenie parkingów;
- m) w czasie postoju należy zabronić wchodzenia na jezdnię i jej przekraczania;
- n) na każdej przerwie opiekun sprawdza obecność uczestników.

Wycieczki lub imprezy piesze:

- a) wycieczki przedmiotowe w tej samej miejscowości, w której znajduje się szkoła, bez korzystania z publicznych środków transportu – 2 opiekunów na 30 uczniów;

- b) wycieczki piesze na terenie miasta z korzystaniem ze środka transportu miejskiego (lub wycieczka do lasu) – 1 opiekun na 10 uczniów (w klasach 1-3), 1 opiekun na 15 uczniów (w klasach 4-8);
- c) w czasie marszu jeden opiekun prowadzi grupę, drugi idzie na końcu;
- d) uczestnicy posiadają ubiór (a szczególnie buty) odpowiedni do miejsca i warunków atmosferycznych;
- e) w mieście uczestnicy poruszają się po chodnikach, a poza miastem lewą stroną drogi, pojedynczo, ustępując z drogi nadjeżdżającym pojazdom. Dwójkami poza miastem uczestnicy chodzą wyłącznie po drogach o bardzo małym ruchu;
- f) w lesie uczestnicy poruszają się oznakowanymi szlakami turystycznymi (na terenie parków narodowych i krajobrazowych – wyłącznie) lub po wyznaczonych ścieżkach turystycznych;
- g) opiekun powinien posiadać mapę (wskazana jest znajomość terenu);
- h) przed wyruszeniem ze szkoły uczestnicy powinni zostać poinformowani o zasadach poruszania się po drogach i lesie.

Wycieczki w góry:

- a) wyruszając w góry na terenach parków narodowych oraz szlakach turystycznych leżących powyżej 1000 m n.p.m. – 1 opiekun na 10 uczestników;
- b) należy dokładnie zaplanować trasę, uwzględniając wiek, a także płeć uczestników – dla młodzieży w wieku 13–14 lat nie powinna ona przekraczać 12–13 km, tj. 4–5 godzin marszu wraz z odpoczynkami. Dla młodzieży starszej trasa może być dłuższa;
- c) na wędrowkę należy wyruszać wcześniej rano, aby przed zmrokiem dojść do miejsca noclegu;
- d) uczestnicy powinni posiadać odpowiedni ubiór – buty sznurowane, kurtkę (ze względu na zmienność pogody w górach oraz spadek temperatury wraz ze wzrostem wysokości);
- e) ekwipunek należy zabrać w plecaku;
- f) wszyscy uczestnicy wycieczki lub imprezy powinni poruszać się wyłącznie po oznakowanych szlakach turystycznych, w ten sposób, że na początku (za przewodnikiem) ustawione są osoby słabsze kondycyjnie, a na końcu osoby najsilniejsze;
- g) kolumnę otwiera i zamyka osoba dorosła;
- h) na terenach powyżej 1000 m n.p.m. wycieczkę lub imprezę prowadzi wyłącznie przewodnik górski lub przodownik turystyki górskiej;
- i) na terenie parków narodowych wycieczkę lub imprezę prowadzą wyłącznie upoważnieni przewodnicy górscy.

Wycieczki wysokogórskie:

- a) liczebność grupy – 1 opiekun na 5 uczniów + górski przewodnik turystyczny (uczniowie, którzy ukończyli 16 rok życia);
- b) odpowiedni ubiór – buty sznurowane, kurtka (ze względu na zmienność pogody w górach i spadek temperatury wraz ze wzrostem wysokości); rzeczy osobiste zabieramy w plecaku;
- c) wszyscy uczestnicy wycieczki poruszają się wyłącznie po oznakowanych szlakach, na czele kolumny idzie osoba dorosła;
- d) uczestnicy wycieczki ustawieni są w ten sposób, że na początku (za przewodnikiem) ustawione są osoby najsłabsze kondycyjnie, a na końcu najsilniejsze;
- e) na terenach powyżej 1000 m n.p.m. wycieczkę prowadzi przewodnik górski lub przewodnik turystyki górskiej;
- f) na terenie Tatrzańskiego Parku Narodowego wycieczki prowadzą wyłącznie upoważnieni przewodnicy tatrzańscy;
- g) wyruszając w góry, należy dokładnie zaplanować trasę, uwzględniając wiek, a także płeć uczestników;
- h) na wędrowkę należy wyruszać wcześniej rano, aby przed zmrokiem dojść do miejsca noclegu.

Wycieczki rowerowe:

- a) liczebność grupy – 2 opiekunów na 13 uczniów (uczniowie, którzy ukończyli 12. rok życia i mają kartę rowerową), przy czym w kolumnie rowerów nie może jechać więcej niż 15 osób;
- b) uczestnicy wycieczek poruszających się po drogach publicznych muszą znać przepisy ruchu drogowego;
- c) prowadzący wycieczkę jedzie na początku, za nim najsłabsi w grupie, następnie pozostali uczniowie, drugi opiekun jedzie na końcu grupy;
- d) tempo jazdy powinno być dostosowane do możliwości najsłabszego uczestnika;
- e) odstęp między jadącymi – do 5 m;

- f) uczestnicy wycieczki jadą jeden za drugim (nie wolno jechać obok siebie), jak najbliżej prawej krawędzi drogi, zgodnie z przepisami ruchu drogowego;
- g) opiekun wycieczki posiada apteczkę pierwszej pomocy oraz narzędzia do ewentualnej naprawy rowerów, także zapasowe dętki i wentyle oraz pompkę;
- h) uczestnicy powinni posiadać strój odpowiedni do jazdy oraz kask ochronny;
- i) z boku tylnego bagażnika (z lewej strony) powinno być przymocowane tzw. ramię bezpieczeństwa ze światłem odblaskowym na końcu.

Przejazdy pociągami:

- a) liczebność grupy – 1 opiekun na 10 uczniów;
- b) opiekun musi przebywać z grupą w wagonie, nie wolno rozdzielać grupy na dwa wagony lub więcej, w tym celu wskazane jest dokonywanie wcześniejszej rezerwacji miejsc lub przedziałów;
- c) zasady rozmieszczania uczniów i bagażu oraz zapewnienie środków pierwszej pomocy - jak w przypadku przejazdu autokarem;
- d) należy zabronić uczniom opuszczania wagonu i wychylania się przez okna;
- e) w czasie postoju pociągu uczniowie powinni znajdować się na swoich miejscach siedzących;
- f) bilety na przejazd wraz z zaświadczeniem o przejeździe grupowym oraz legitymacje szkolne uczestników powinien posiadać kierownik wycieczki.

Korzystanie z kąpielisk:

- a) liczebność grupy – 1 opiekun na 10 uczestników (klasy 1-3) 1 opiekun na 15 uczestników (klasy 4-8);
- b) uczestnicy wycieczek mogą korzystać z kąpielisk, pływalni tylko w miejscach do tego wyznaczonych i pod kontrolą ratowników;
- c) uczestnicy wycieczek posługujący się sprzętem pływackim muszą posiadać kartę pływacką.

Zasady poruszania się z grupą w miastach:

- a) przed rozpoczęciem zwiedzania obiektu lub miasta każdy uczestnik musi być poinformowany o harmonogramie wycieczki, adresie (miejscu) pobytu docelowego, aby w razie zgubienia się potrafił dotrzeć do miejsca zbiórki;
- b) w trakcie pieszego poruszania się z grupą w terenie miejskim opiekunowie powinni tak podzielić obowiązki, by jeden z nich znajdował się na czele grupy i kierował nią, a drugi, idąc na końcu, zamykał ją;
- c) opiekun zamykający grupę nie może dopuścić, by któryś z uczniów pozostał za nim;
- d) obaj opiekunowie powinni poruszać się w granicach wzajemnego kontaktu wzrokowego, aby zapobiec zbytniemu rozciągnięciu grupy;
- e) prowadzenie grup po ulicach, drogach i terenach publicznych powinno odbywać się zgodnie z przepisami ruchu drogowego;
- f) szczególną ostrożność należy zachować przy przechodzeniu z grupą przez jezdnię,
- g) należy pamiętać, że przechodzenie powinno odbyć się w taki sposób, by cała grupa przekroczyła jezdnię razem;
- h) w przypadku korzystania ze środków komunikacji miejskiej należy zadbać o to, by wszyscy uczestnicy wycieczki:
 - znajdowali się w jednym pojeździe lub w jednej jego części (dotyczy pociągu, tramwaju, metra),
 - znali nazwę przystanku, na którym grupa będzie wysiadać,
 - znali orientacyjny czas przejazdu lub liczbę przystanków do przejechania,
 - posiadali ważne bilety, legitymację lub Kartę Ucznia na przejazd.

Zielone, białe szkoły:

- a) należy dokładnie przeanalizować, czy możliwa jest dla uczniów danej klasy organizacja zielonej szkoły;
- b) uczestników wycieczki należy ubezpieczyć od następstw nieszczęśliwych wypadków oraz kosztów leczenia w przypadku wycieczek zagranicznych.

DODATKOWE, WAŻNE INFORMACJE DLA KIEROWNIKÓW WYCIECZEK

1. Rodzice uczniów biorących udział w wycieczce autokarowej mają możliwość upewnić się co do stanu technicznego pojazdu, ostatniego przeglądu, dokumentów i samopoczucia kierowcy oraz właściwego oznakowania pojazdu. W przypadku niepewności mogą poprosić Policję o sprawdzenie sprawności pojazdu.
2. Przed podróżą kierownik powinien ustalić zasady współpracy z kierowcą, podczas jazdy nie wolno żądać od kierowcy wykonania czynności wykraczających poza przepisy i obowiązki dotyczące zasad pracy i poruszania się po drogach publicznych.
3. Kilka rad na drogę, które warto przekazać uczestnikom przed podróżą.
 - a) przed wyjazdem dobrze wypocznij, wyśpij się, co pozwoli na lepszą koncentrację podczas podróży;
 - b) ubierz się lekko, przewiewnie, wygodnie, najlepiej na cebulkę;
 - c) przed podróżą zjedz pożywny posiłek, a na drogę zabierz napoje (zimne niegazowane i gorące), owoce i przekąski energetyczne;
 - d) przed podróżą zgłoś opiekunom informację o przyjmowanych lekach, chorobie lokomocyjnej czy alergii;
 - e) podczas wielogodzinnej podróży staraj się poruszać, zmieniaj pozycję siedzenia, wychodź na korytarz, opuszczaj autokar podczas postoju.
4. Najczęstsze przyczyny wypadków na wycieczkach:
 - a) niesprzyjające warunki atmosferyczne;
 - b) lekceważenie zasad bezpieczeństwa zawartych w regulaminie wycieczki;
 - c) brak znajomości przepisów ruchu drogowego;
 - d) brak nawyków orientacyjno-przestrzennych;
 - e) niewłaściwe żywienie oraz nadużywanie napojów alkoholowych;
 - f) nagłe niedyspozycje samopoczucia i zdrowia;
 - g) niedostateczna zaprawa fizyczna;
 - h) przecenianie własnych umiejętności;
 - i) nieodpowiedni ekwipunek turystyczny;
 - j) uszkodzenie/awaria środków transportu;
 - k) niskie kwalifikacje kierowników i opiekunów wycieczek lub imprez turystycznych.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Wszystkie pisma wysłane w sprawie wycieczki lub imprezy powinny być podpisane przez kierownika wycieczki i zatwierdzone przez dyrektora szkoły.
2. Sprawy nieuregulowane niniejszymi przepisami i zasadami rozstrzyga się na podstawie statutu szkoły oraz innych przepisów wyższego rzędu.
3. W razie wypadku uczestników wycieczki stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące postępowania w razie wypadków w szkołach i placówkach publicznych.

KARTA WYJŚCIA

Cel i założenia programowe wyjścia/imprezy

.....
.....
.....

Trasa/miejsce wyjścia/imprezy

.....
.....

Termin

Przewidywana godzina wyjścia.....

Przewidywana godzina powrotu

Klasa

Liczba uczestników:

Kierownik wyjścia (imię i nazwisko)

Liczba opiekunów wyjścia:.....

Środek lokomocji:

Oświadczenie opiekunów

Zobowiązuję się do przestrzegania przepisów dotyczących zasad bezpieczeństwa na wycieczkach, wyjściach i imprezach dla dzieci i młodzieży.

Opiekunowie wyjścia

Imiona i nazwiska (czytelny podpis)

.....
.....
.....

Kierownik wyjścia

.....
(czytelny podpis)

Uwagi/inne ważne informacje

.....
.....

Zatwierdzam

.....
(pieczętka i podpis dyrektora szkoły)

Lista uczestników wyjścia – data

Lp.	Nazwisko i imię	Obecność
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		
13.		
14.		
15.		
16.		
17.		
18.		
19.		
20.		
21.		
22.		
23.		
24.		
25.		
26.		
27.		
28.		
29.		
30.		
31.		

.....
(Data i podpis kierownika wycieczki)

Zatwierdzam

.....
(pieczętka i podpis dyrektora szkoły)

**REGULAMIN UCZESTNIKA WYCIECZKI
ORGANIZOWANEJ W DNIACH OD DO**

1. Wszyscy uczestnicy zobowiązani są do posłuszeństwa i wykonywania poleceń kierownika wycieczki oraz opiekunów.
2. Zabrania się samowolnego oddalania od grupy.
3. Należy przestrzegać punktualnego stawiania się w miejscach zbiórek.
4. Wszelkie niedyspozycje trzeba zgłaszać opiekunowi; zabrania się przyjmowania leków bez wiedzy opiekuna.
5. Zabrania się spożywania i posiadania wszelkich używek (alkoholu, papierosów, narkotyków).
W przypadku stwierdzenia posiadania ich lub spożycia kierownik wycieczki jest zobowiązany do natychmiastowego powiadomienia rodziców i dyrektora.
6. W miejscach noclegowych należy przestrzegać wewnętrznych regulaminów ośrodków wypoczynkowych (cisza nocna, porządek).
7. Należy zachowywać się stosownie do miejsca pobytu (nie krzyżeć, nie niszczyć przyrody, nie rozpalać ogniska w miejscach niedozwolonych).
8. Należy dbać o bezpieczeństwo swoje i innych – wszystkie zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo uczestników należy zgłaszać kierownikowi wycieczki lub opiekunom.
9. Kąpiel w akwenach możliwa jest tylko za zgodą i pod opieką ratownika i opiekunów.
10. Każdy uczestnik wycieczki powinien być wyposażony w odpowiedni strój i ekwipunek (w zależności od rodzaju wycieczki).
11. Za wyrządzone szkody materialne koszty ponosi uczestnik wycieczki – rodzic/prawny opiekun uczestnika wycieczki.
12. Uczestnicy potwierdzają własnoręcznym podpisem zapoznanie się z regulaminem i zobowiązują się przestrzegać zawartych w nim zasad.

Zobowiązuję się do przestrzegania regulaminu wycieczki.

Lp.	Data i czytelny podpis ucznia	Data i czytelny podpis rodzica